

8982

III Aug. St. Dr.

P

Bandstie 12.

3283 Traus.

VIII. a. 32.

19.

41. 1. 118.

MOŹY
Konstytucye różne

Podczas Seymu Ordynaryinego pod Konfe-
deracyą w Warszawie agituiącego się
In Publicum.

Roku 1776.
WYDANE.

BIBLIOTHECA
VNIV. MAGELL.
CRACOVENSIS.

8982

G Ł O S

J. O. XCIA JMCI

S A N G U S Z K A

WOIEWODY WOŁYŃSKIEGO

dnia 7. 8bra

M I A N Y.

NAYIASNIEYSZY KROLU PANIE MOY MIŁOSCIWY.

PRZESWIEETNE SKONFEDEROWANE STANY.

Po rozebranych Prowincyach Polskich, przez konwencyą trzech sąsiedzkich Dworow, zwołany Sejm Narodowy Extraordynaryiny, miał dwa cele czyli zamyśły, uspokoienia zewnątrz y uspokoienia wewnątrz; to iest: traktowanie z sąsiedzkimi Potencjami roszczącemi sobie pretensyą do Polski, tudzież ułożenie Rządu, za Gwarancyą tychże Potencyi przez swoich Ministrów Pełnomocnych, do czynności Sejmu tegoż wpływających.

Do tej mety y celu czy doszedł Sejm ten? iak doszedł? y iakie wziął środki do tego? y w iaką formę y kształt się ustroił? to będzie rzeczą nie terażniejszey uwagi, ale chyba przyszłej, gdy skutek doświadczenia nastąpi. Jedynie tylko to się tu uważać ma, ieżeli ustawy Sejmu tak długiego same sobie nie sprzeciwiają się, gdyż rzecz każda samey sobie przeciwiąca się, naturalnie

ralnie sama siebie gubi: y jeżeli też ustawy dawnym Prawom Polskim, których niezniośli, są przeciwne, albo nie?

Ganiemy przeszło-Seymowe czynności, które z źródła partykalności y prywaty pochodzą, y przykre w Obywatelstwie całym sprawują doświadczenia, a iednak do tego się wracamy źródła; gdy dozwalamy mnożyć się partykularnym projektom.

Dopraszałem się na Radzie Nieustającej WASZEY KROLEWSKIEY MCI, aby końcem publiczney usługi, ten Seym pod Konfederacyą będący, postaci na sobie nie nosił przeszłego, ani się skłaniał do ukontentowania chciwych umysłów, o to y teraz mam honor powtorzyć prozby moie do Tronu WASZEY KROLEWSKIEY MCI, y do was Przekazne Stany.

Zawzię na celu mając publiczne dobro, choć raz niezmiare prywatą uczynimy obrady, a uchylemy w ten sposób te nagany, któreby nam przyszły Seym uczynił; widziemy dzisiaj narzekających na czynności przeszley Delegacyi, y wszyscy choć najniewinnieysi y najzacnieysi równie cierpieć muszą przez oczernienie kilku: y miłośz to nam będzie na przyszły Seym w podobną wchodzić kolej? y na wickopomną w naszym narodzie y innych zaśluzzyć sobie ochydę? Narzekamy na rozrzutność przeszley Delegacyi, a przecież ją naśladowujemy, pragnąc podatkow, a szafując skarbem nad potrzebę.

Wysoki umysł WASZEY KROLEWSKIEY MOSCI poymie przezornie, przyimie łaskawie, co jest istotą Rządu dobrego, jeżeli niezachować moc Prawa, y fundament sprawiedliwości, te nierozdzielne prawidła ożywiające rząd dobry każą mi przełożyć WASZEY KROLEWSKIEY MCI, y Przeswietnym Stanom, że WASZA KROLEWSKA MSC będąc na czele Narodu, powinienes być Pierwszym do odebrania nagrody, nie dość obfitey wprowadzić, ale szczerym sercem od Narodu ofiarowanej: Po WASZEY KROLEWSKIEY MCI, zaś nayspierwsze być powinno Woysko, a żadna go Cywilna expens
poprze-

poprzedzać nie powinna; bo ani Rzeczpospolita, ani dostojność Tronu WASZEY KROLEWSKIEY MCI, przy najlepszym Cywilnym rządzie bez Woyska stać nie może, a słabe dobrego rządu, zakładane fundamenta, y przy naydoskonalszey Radzie, więcey ruiny iak wsparcia przynieść potrafią. Więc przynależy nam nieprzyimować inney Tabelli tylko taką, aby wiadomość była wiele Woyska zostać ma, wiele na niego Expensy dochodzić powinno, a dopiero z resztuiącey percepty, Cywilna pociągnie się Expens.

Subtelny to jest sposób Prześwietne Stany niechcąc podatku, chcieć go, ale ktoż go może nietylko chcieć, ale życzyć sobie? widząc Narodu nietylko nieszczęśliwy stan, ale jednym słowem nędzny. Więc klasz Cywilną Expens wprzód, powtarzam, jest chcieć podatku; bo każdy *ob amorem boni Publici*, w niewystarczaiącey percepcie, choć ostatni grosz oddać będzie musiał na Woysko. A trudno okryślać y zmniejszać Woysko, gdy go y tak mało mamy: naysprawiedliwiey zaś Cywilną okryślić expens, którą każdy dopełniać powinien, albo raczey zastąpić, piastuiąc Cywilne urzędy bez względu nadgrody.

Mówię z prawa natury, gdy mówię z wdzięczności dla teyże Ojczyzny, ktorey jestem Synem. Przypomniemy sobie Greckich y Rzymskich Narodow Historyą, nawet y samych Przodkow naszych, iak skwapliwie się ubiegali nieść na ofiarę kraiovi swoiemu, nietylko serce, majątek, ale y życie obywatelskie, a ten przykład niech nas pobudzi, abyśmy niepokrzywdzali tey Ojczyzny, ktoreyieśmy wszystko winni.

Proszę tedy WASZEY KROLEWSKIEY MCI, y Prześwietnych Stanow, abyśmy mogli wiedzieć y bydź pewni, że jeżeli nie w powiększoney, to nie w zmniejszoney liczbie Woysko zostanie, y abyśmy pierwey, nim przystąpiemy lub do materyi podatkow, lub do uformowania Tabelli Expensy onych, widzieli zabezpieczoną opłatę Woyska.

Niech

Niech tylko Łaskawość WASZEY KROLEWSKIEY MCI zachęci Obywatelów do objaśnienia y wyszukania bez przyczynienia podatków, w tychże podatkach pożytku, a zapewne, że na Prowincjonalnych Seßjach będzie można ułożyć takie sposoby, które powiększą preceptę Rzeczypospolitey, gdy ośmielimy się zyski prywatne obrocić na publiczną usługę.

Będzie kto może pośądzał te moje najszczerwsze intencye, y tłumaczył za parcyalne; bo ten czas jest, że niewartość, ani zdolność jest szacowana, ale powolność ukryta w obywatelskiej postaci, lecz Bog niech mi będzie świadkiem najkrytsze przenikający umysły, czy umiem inaczej myśleć iak mówić? y czy umiem inaczej myśleć, iak wrodzone przywiązanie do Ojczyzny y wierność, choćby też niepoprzyśięgła do Tronu WASZEY KROLEWSKIEY MCI, mnie obowiązują?

REGISTR

Konstytucyi y Mowów w tej
Książce Inayduiganych
Roku 1776.
WYDANYCH

	Folio
o Akt Konfederacyi Generalney oboyya Narodów	x
Mowa W. Mohronoskiego y W. honory Marszał ka Konfederacyi przy zagaieniu Seymu miana . . .	2
Mowa W. Ogirishiego y W. Litt. Marszałka Konfederacyi W. Litt.	3
Nota do Departamentu Interesów Cudzo- ziemskich, do W. Graffa de Stachelberg. P. sta Rosyjskiego	4
Respons na Tej. Note	5
Mowa W. Rzewuskiego Hetmana Pol. kor.	6
W Lipskiego Karsztel Seizyy	7
Mowa Króla Imgi	8

REGISTER.

	Folio
Wierze na pochwałę M ^{ro} Mokronoskiego	9.
Mowa W ^{ro} Kraszewskiego S. W. K ^{ro} wny	10.
W Ogińskiego Marszałk ^o W. Altt	11.
Douffala Łowczego N. Altt	12.
Moc Ratyfikacyi z Dworem Rosyjskim	13.
Mowa W ^{ro} Olizara Stelm ^o K ^{ro} wny	14.
Kosiathowski	15.
Gurowski Marszałk ^o N. Altt	16.
Deputacya do examinowania Rady Nieustawczej	17.
Edanie W. Xęcia Lubomirskiego Marszałk ^o W ^{ro} K ^{ro} wny	18.
Mowa W ^{ro} Rzewuskiego Hetmana P. K ^{ro} wny	19.
Edanie W. L. Branińskiego Hetmana W ^{ro} K ^{ro} wny	20.
Głos W ^{ro} Nowowiejskiego Łowcy Wyszog ^o	21.

wygrana

REGISTR

Ordynacya Sadów Szymowych	22
Mowa M. Gurovskiego Kancel. Przem.	23.
..... X. Młodziejewskiego Biskupa. Pozn.	24.
Moc Ratyfikacyi z Dworem Wiedem	25.
Mowa M. Olizara S. M.	26.
Moc Ratyfikacyi konwencyi Granicznej z Dworem Berlińskim	27.
Powinności i Władza Departamentów w Radzie Niewstaigcey	28.
Zdanie M. Lubomirskiego Marszałka Wio.	29.
Wotum Tegoz	30.
Mowa M. Kosiakowskiego	31.
Act konwencyi między N. królem Ang. i Rzplta, a między królem Ang. Pruskim dla ulożenia granic	32.

REGISTR.

Obiawienie Ustawienia Rady. Nic. ustajacey	33.
Zdanie M ^{ro} Czynskiego Hetmana W. M. A. B.	34.
..... Branickiego Hetmana W. K. W.	35.
Mowa P ^{ro} Markowskiego Stolnika Mielny	36.
..... W. Rzewuskiego Hetmana Polny	37.
Zdanie M ^{ro} Chreptowicza Polny	38.
Mowa Króla	39.
Deklaracya o komisaryach y Remisach z przeszłego seymu wypadłych	40.
Mowa M ^{ro} Wiszowatego	41.
..... Bouffata	42.
Zdanie J. A. Lubomirskiego Marszałk ^o W. K. W.	43.
Projekt względem ocelenia przywódcy obywatelowi Kieryski	44.
Emiencyznie Expenzy Cywilney przez Tęgi podane	45.
Mowa P ^{ro} Gurovskiego k ^o Przem	46.
..... Malachowskiego W. K. W.	47.

J. K.

RECEPTR.

Głos J. A. Sanguszkha Wdy Wotyny - - - - -	48.
- - - W Markowskiego - - - - -	49.
- - - Korzeniewskiego - - - - -	50.
- - - Bukara - - - - -	51.
- - - - -	49.
- - - Bierzynskiego Karła Zytomir - - - - -	52.
- - - Zielinskiego - - - - -	53.
- - - Tierałowskiego - - - - -	54.
- - - Rzewuskiego H. B. K. 10 0607 - - - - -	55.
- - - Jęgorz - - - 12 0602 - - - - -	56.
- - - Bierzynskiego - - - - -	57.
Dochody Skarbu Koronnego - - - - -	58.
Wydatki Koronne - - - - -	59.
Mowa W Markowskiego - - - - -	60.
Ubezpieczenie Summ Ziemskich i Pożezuickich. - - - - -	61.
Obciążenie Legii cumptuarie - - - - -	62.
Universal der Kron - Schatz - Commission in Auschung des Schrupf und Rauch Taback Kommission R - plter Skarbu Koronnego - Włocław	63.
	64.

Termin zwrotu lub zgłoszenie prolongaty.

--	--

Biblioteka Jagiellońska

stdr0022117

2-166.

